

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. spalio 27 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko, Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė) ir Algirdo Taminsko (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovo V. Š.** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. sausio 18 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės S. Š. ieškinį atsakovui V. Š. dėl skolos priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių didesnę prievolės dalį kreditoriui įvykdžiusio solidariojo skolininko teisę reikšti regresinį reikalavimą bendraskoliui ir ieškinio senaties termino pradžios skaičiavimą tokiame reikalavime, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė S. Š. 2020 m. kovo 30 d. ieškiniu prašė teismo priteisti iš atsakovo V. Š. 27 356,86 Eur skolos.
3. Ieškovė nurodė, kad atsakovo skola susidarė ieškovei už atsakovą sumokėjus kredito grąžinimo įmokas pagal 2004 m. rugpjūčio 16 d. sudarytą su UAB „Sampo“ banku kreditavimo sutartį, pagal kurią reikalavimo teises vėliau perėmė AB „Swedbank“. Ieškovės teigimu, atsakovo pažeidimas yra tęstinis, todėl ieškinio senaties terminas atsinaujina kiekvieną dieną. Ieškovė su kreditoriuni visiškai atsiskaitė 2020 m. balandžio 14 d., todėl tik nuo šios visiško prievolės įvykdymo dienos ieškovė įgijo teisę reikšti regresinį reikalavimą atsakovui.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. spalio 4 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies. Vilniaus miesto apylinkės teismas, 2021 m. spalio 19 d. nutartimi ištaisęs sprendime padarytus rašymo apsirikimus, priteisė ieškovei S. Š. iš atsakovo V. Š. 6787,11 Eur skolą.
5. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad 1998 m. gegužės 29 d. šalys įsigijo lygiomis dalimis nebaigtą statyti gyvenamąjį namą (*duomenys neskelbtini*). Šalys 2004 m. rugpjūčio 16 d. su UAB „Sampo“ banku sudarė kreditavimo sutartį (vėliau reikalavimo teises perėmė AB „Swedbank“), pagal kurią joms buvo suteiktas 57 924 Eur kreditas, kredito grąžinimo terminas 2024 m. rugpjūčio 16 d. 2006 m. vasario 12 d., 2006 m. kovo 17 d., 2006 m. liepos 17 d. susitarimais šalims buvo papildomai suteikiami kreditai ir kredito suma padidinta iki 173 772 Eur. Šalims 2020 m. balandžio 10 d. pardavus gyvenamąjį namą (*duomenys neskelbtini*), dalimi už jį gautų lėšų (43 283,64 Eur) buvo padengtas kreditas kreditoriui AB „Swedbank“ pagal 2004 m. rugpjūčio 16 d. kredito sutartį.
6. Teismas pažymėjo, kad byloje nėra ginčo, jog ieškovė bankui yra sumokėjusi 110 076 Eur, o atsakovas – 55 362,30 Eur. Teismas atkreipė dėmesį, kad ieškovė pateikė individualios veiklos vykdymo dokumentus, o atsakovas teigė, kad prievolė bankui buvo vykdoma iš partnerių bendros veiklos Gariūnų turgavietėje, ir nepateikė jokių savo veiklos indėlio į bendrą veiklą įrodymų.
7. Teismas nurodė, kad ieškovė dėl įvykdytos jos prievolės dalies tapo naująja kreditore, turinčia atgręžinio reikalavimo teisę į solidarųjį skolininką – atsakovą, atskaičius ieškovei tenkančią prievolės dalį (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – **CK**) 6.6 straipsnis, 6.9 straipsnio 1 dalis, 6.114 straipsnio 3 punktas, 6.113 straipsnis).
8. Teismas pažymėjo, kad ieškovė, kiekvieną mėnesį atlikdama įmokas, turėjo galimybę žinoti, kiek ir kokio dydžio įmokų ji yra atlikusi bankui grąžindama kreditą, t. y. žinojo ar turėjo žinoti apie savo teisės galimą pažeidimą. Ieškovė bylos nagrinėjimo metu nenurodė, jog reikė pretenzijas atsakovui dėl mokamų (sumokėtų) įmokų mažesnės dalies, nenurodė, kad tokių pretenzijų atsakovui būtų turėjęs bankas. Taip pat ieškovė nereikalavo, kad atsakovas sumokėtų didesnę grąžintiną kredito dalį 2020 m. balandžio 10 d. pardavus gyvenamąjį namą. Todėl teismas nepripažino, kad atsakovas padarė tęstinį pažeidimą, kai ieškinio senaties terminas atsinaujina kiekvieną dieną, ir ieškovės reikalavimams dėl mokėjimų, atliktų iki 2010 m. kovo 30 d., taikė 10 metų ieškinio senaties terminą. Dėl šios priežasties teismas sumažino 6787,11 Eur iš atsakovo priteistiną sumą ieškovei iki 20 549,69 Eur. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. spalio 19 d. nutartimi, ištaisydamas teismo sprendime rašymo apsirikimo klaidą, nurodė, kad iš atsakovo priteistina suma mažintina 20 569,75 Eur suma ir iš atsakovo priteistina 6787,11 Eur ieškovės naudai. Todėl teismas nusprendė priteisti ieškovei iš atsakovo 6787,11 Eur skolą.
9. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. sausio 18 d. nutartimi, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės S. Š. apeliacinį skundą, pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 4 d. sprendimą ir, tenkindama ieškinį, priteisė ieškovei iš atsakovo 27 334,08 Eur skolą.
10. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškovė, kas mėnesį sumokėjusi didesnę kredito įmokos dalį, kaip solidarioji skolininkė, įgydavo teisę reikalauti iš atsakovo to, ką ji įvykdė atskaičius jai tenkančią dalį (**CK 6.9 straipsnis**), tačiau pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė ieškinio senaties institutą reglamentuojančias normas, todėl nepagrįstai laikė, kad įmokoms, atliktoms iki 2010 m. kovo 30 d., taikytinas senaties terminas. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas, sprenddamas dėl ieškinio senaties termino taikymo, tinkamai neįvertino ieškinio senaties termino nutraukimą reglamentuojančių normų bei šalių su banku sudarytos sutarties nuostatų,

įvirtinančios kredito gavėjų išskolinimo dengimo eiliškumą (62 punktą), kuri taip pat taikytina ir teisiniams santykiams, atsiradusiems tarp ieškovės, perėmusios kreditoriaus (banko) reikalavimo teises, ir atsakovo.

11. Apeliacinės instancijos teismas įvertino, kad šalių su banku sudarytos kredito sutarties 62 punkte nurodyta, jog sutarties šalys susitaria, kad visi kredito gavėjo mokėjimai pagal sutartį bus vykdomi bankui nurašant lėšas iš kredito gavėjo sąskaitų ir įskaitomi tokia tvarka: pirma, įskaitomas kreditas pagal jo grąžinimo terminų eiliškumą; antra, palūkanos pagal jų mokėjimo eiliškumą; trečia, netesybos; ir, ketvirta, įskaitomi draudimo įmokos, banko mokesčiai, rinkliavos, patirtų nuostolių atlyginimas. Bylos nagrinėjimo metu atsakovas neginčijo, kad nors ir ne pagal sutartyje nustatytą grafiką, tačiau mokėdavo mažesnes įmokas.
12. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškinio senaties terminą nutraukia skolininko atlikti veiksmai, kurie liudija, kad skolininkas prievolę pripažįsta ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis). Nutrauktas ieškinio senaties terminas prasideda iš naujo nuo to momento, kai išnyko aplinkybės, kurios buvo pagrindas ieškinio senaties terminą nutraukti. Iki senaties termino nutraukimo praėjęs laikas į naują terminą neįskaičiuojamas ([CK 1.130 straipsnio](#) 3 dalis).
13. Apeliacinės instancijos teismas įvertino ieškovės pateiktus skaičiavimus (lentele), iš kurių matyti, kokio dydžio įmokos turėjo būti mokamos atsakovo, kokias sumas jis sumokėjo kredito sutarties vykdymo laikotarpiu ir kaip jos būtų įskaitomos pagal šalių ir kreditoriaus pasirašytos kredito sutarties 62 punktą. Atsakovas atsiliepime į apeliacinį skundą iš esmės neginčijo ieškovės lentelėje pateiktų duomenų. Todėl, teismo vertinimu, skaičiavimai iš esmės patvirtina, kad, atsakovui mokant mažesnes įmokas arba atitinkamais metais jų iš viso nemokant, reikiamas paskolos įmokos už 2010 metus atsakovas padengė tik 2014 metais. Taigi, kaskart atsakovui sumokėjus įmoką, kuria remiantis kredito sutarties 62 punktu buvo padengiama ankstesnio mėnesio skola, senaties terminas prasidėdavo iš naujo ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis). Tuo remdamasis apeliacinės instancijos teismas pripažino teisiskai nepagrįsta pirmosios instancijos teismo išvadą, kad ieškovo, pateikusi ieškinį 2020 m. kovo 30 d., praleido 10 metų senaties terminą, kuris taikytinas įmokoms, atliktoms iki 2010 m. kovo 30 d. Todėl apeliacinės instancijos teismas pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą ir ieškovei iš atsakovo papildomai priteisė 20 547,69 Eur skolos sumą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į kasacinį skundą teisiniai argumentai

14. Kasaciniu skundu atsakovas V. Š. prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. sausio 18 d. nutartį ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 4 d. sprendimą, kurio klaidos ištaisytos Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. spalio 19 d. nutartimi. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 14.1. Apeliacinės instancijos teismas skundžiama nutartimi netinkamai vertino atsakovo atliekamus mokėjimus bankui pagal kreditavimo sutartį, nurodydamas, kad šiais mokėjimais buvo nutraukiama ieškinio senatis ne bankui, suteikusi kredita, tačiau atsakovui kaip bendraskoliui, kuris taip pat vykdė įsipareigojimus bankui.
 - 14.2. Esant solidariajai prievolei ([CK 6.6 straipsnio](#) 4 dalis) pareiga neskaidoma į dalis ir, nors yra daugiau nei vienas skolininkas, prievolės dalykas išlieka vientisas, nedalomas, o solidarūs skolininkas yra visos prievolės šalis. Ieškovės ir atsakovo solidarioji prievolė bankui yra nedaloma ir vientisa. Kiekvienam iš bendraskolių vykdomi sutartinius įsipareigojimus yra laikoma, kad yra vykdoma viena ta pati prievolė. Sutartimi nebuvo nustatytos konkretaus bendraskolio vykdytinos prievolės dalys, todėl kiekvieno skolininko prievolės vykdymas buvo laikomas bendro įsipareigojimo vykdymu kreditoriui (bankui). Ieškovo, įvykdžiusi prievolę, atlikusi kiekvieną mokėjimą pagal kreditavimo sutarties grafiką (įmoką pagal atidedamąjį terminą), įgijo atgręžtinio reikalavimo teisę į solidarių skolininką – atsakovą, atskaičius jai pačiai tenkančią prievolės dalį. Po kiekvienos įmokos atlikimo ieškovei buvo žinoma, kokią sumą jai turi atlyginti (kompensuoti) atsakovas, tačiau tokių reikalavimų ieškove nereiškė iki 2020 m. kovo 30 d.
 - 14.3. Po kiekvienos ieškovės įmokos sumokėjimo bankui momento ieškovei buvo žinomos aplinkybės, kad atsakovas turi pareigą grąžinti 1/2 dalį sumokėtos įmokos. Atsakovui neatliekant jokių mokėjimų ieškovei, t. y. kompensuojant 1/2 dalį jos sumokėtų įmokų, kurias buvo atlikusi ieškovo pagal kreditavimo sutarties grafiką, nuo kiekvienos įmokos sumokėjimo momento ieškove žinojo apie savo teisės pažeidimą (ieškinio senaties pradžia) ([CK 1.127 straipsnio](#) 1 dalis). Ieškovei pareiškus ieškinį 2020 m. kovo 30 d., atsakovas prašė taikyti ieškinio senaties terminą įmokoms, atliktoms iki 2010 m. kovo 30 d.
 - 14.4. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vertino, kad, atsakovui mokant įmokas pagal kreditavimo sutarties grafiką, buvo padengiama konkretaus solidariojo skolininko ankstesnio mėnesio skola, todėl senaties terminas prasidėdavo iš naujo. Įsipareigojimai kreditoriui buvo vykdomi abiejų solidariųjų skolininkų. Jei viena įmoką buvo atliekama vieno skolininko, kitą įmoką mokėdavo kitas skolininkas, tačiau šios įmokos mokėjimas buvo vykdomas pagal kreditavimo sutarties grafiką, o ne dengiant vieno solidariojo skolininko išskolinimus kitam bendraskoliui. Teismas klaidingai interpretavo atsakovo mokėjimus kaip mokėjimus ieškovei padengiant ankstesnio mėnesio skolą. Teismas neatsižvelgė į tai, kad nuo pat kreditavimo sutarties pasirašymo atsakovas nėra mokėjęs (kompensavęs) ieškovei jos įvykdytos didesnės prievolės dalies. Todėl teismas klaidingai nustatė, kad savo veiksmais atsakovas pripažino savo prievolę ieškovei, ir dėl to padarė neteisėną išvadą, kad ieškove nepraleido ieškinio senaties termino. Ieškove kaip bendraskolė nuo 2004 m. iki 2020 m. kovo 30 d. nereiškė jokių pretenzijų ir reikalavimų kitam bendraskoliui (atsakovui) dėl savo sumokėtos didesnės dalies, vykdamas įsipareigojimus kreditoriui bankui, taip ieškove praleido ieškinio senatį reikalavimui į atsakovą dėl jos sumokėtos didesnės skolos dalies grąžinimo.
 - 14.5. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad ieškinio senaties terminas nutrūko, atsakovui atliekant mokėjimus bankui pagal kredito sutartį. Tokie atsakovo mokėjimai negali būti prilyginami atsakovo veiksams, kuriais jis būtų pripažinęs savo prievolę ieškovei. Tokie atsakovo veiksmai, vykdamas įsipareigojimus bankui pagal kreditavimo sutarties sąlygas, nenutraukė ieškinio senaties termino ieškovės atžvilgiu ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis).
 - 14.6. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai solidariųjų skolininkų vykdytinos pareigos kreditoriui (bankui) nelaikė viena bendra skola; teismas atsakovo atliktus mokėjimus bankui pagal mokėjimo grafiką laikė ne bendros prievolės vykdymu, o prievolės ieškovei (bendraskolei) pripažinimu ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis). Toks solidariosios prievolės ir vieno iš bendraskolio veiksmų traktavimas neatitinka suformuotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-264-248/2018](#); 2018 m. balandžio 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-181-313/2018](#); 2021 m. balandžio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-77-684/2021](#)).
15. Ieškove S. Š. atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
 - 15.1. Solidariąją pareigą įvykdęs skolininkas turi teisę regresu tvarka reikalauti iš kitų bendraskolių lygiomis dalimis to, ką jis įvykdė, atskaičius jam pačiam tenkančią dalį, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar sutartis ([CK 6.9 straipsnio](#) 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-264-248/2018](#)). Byloje nėra ginčo, kad ieškove įvykdė didesnę negu atsakovas dalį mokėjimų bankui pagal kreditavimo sutartį.
 - 15.2. Bendraskolis, kuriam buvo pareikštas reikalavimas, gali panaudoti tokius pat atsikirtimus šiam reikalavimui, kokius jis galėjo pareikšti kreditoriui reikalavimo atsiradimo metu, taip pat kitus atsikirtimus, išskyrus tuos, kurie yra pagrįsti išimtinai asmeniniais bendraskolio santykiais su kitu bendraskoliu, nepareikšusiu atgręžtinio reikalavimo ([CK 6.9 straipsnio](#) 4 dalis, Lietuvos Aukščiausiojo

Teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-77-684/2021](#)).

- 15.3. Apeliaciniame skunde ieškovė pateikė atsakovo mokėto kredito lentelę, pagal kurią matyti, kokias sumas kuriais metais atsakovas mokėjo ir kaip jos turi būti įskaitomos pagal šalių ir kreditoriaus pasirašytos kredito sutarties 62 punktą. Iš lentelės matyti, kad atsakovas reikiamas paskolos įmokas už 2010 metus padengė 2014 metais. Todėl ieškovės reikalavimas priteisti lėšas regresu tvarka apėmė laikotarpį nuo 2014 m. pabaigos iki 2020 m. kovo mėnesio, kai buvo pareikštas ieškinys, ir ji niekaip negali būti laikoma praleidusia senaties terminą.
- 15.4. Sumokėjusi už atsakovą įmokas, ieškovė įgijo regresu teisę į atsakovą ir visas sutartiniai nustatytas kreditoriaus teises. Ieškinio senaties terminą nutraukia skolininko atlikti veiksmai, kurie liudija, kad skolininkas prievolę pripažįsta ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis). Nebuvo nė vieno metų, kad atsakovas nebūtų mokėjęs įmokų. Kaskart atsakovui sumokėjus įmoką, kuria, remiantis kredito sutarties 62 punktu, buvo padengiama ankstesnio mėnesio skola, senaties terminas prasidėdavo iš naujo ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis). Tik tuo atveju, jei atsakovas visai nebūtų vykdęs sutarties, būtų galima skaičiuoti senaties terminus. Jei ieškovei nebūtų regresu tvarka priteistos lėšos už sumokėtą didesnę paskolos dalį, atsakovas neteisėtai praturtėtų ieškovės sąskaita.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl didesnę prievolės dalį kreditoriui įvykdytą solidariojo skolininko teisės reikšti regresinį reikalavimą bendraskoliiui

16. Solidarioji skolininkų pareiga kreditoriui gali atsirasti įstatymo arba sutarties pagrindu ([CK 6.6 straipsnio](#) 1 dalis). [CK 6.6](#) straipsnyje nustatyta, kad jeigu skolininkų pareiga yra solidari, tai kreditorius turi teisę reikalauti, kad prievolę įvykdytų tiek visi ar keli skolininkai bendrai, tiek bet kuris iš jų skyrium, be to, tiek ją visą, tiek jos dalį (4 dalis). Kreditorius, kuriam solidariosios prievolės visiškai neįvykdė vienas iš skolininkų, turi teisę reikalauti, kad likusią prievolės dalį įvykdytų bet kuris iš kitų skolininkų arba visi jie bendrai (5 dalis). Bendraskoliai yra įpareigoti iki to laiko, kada bus įvykdyta visa prievolė (6 dalis). Jeigu solidariąją prievolę visiškai įvykdo vienas iš skolininkų, tai atleidžia kitus skolininkus nuo jos vykdymo kreditoriui (7 dalis).
17. [CK 6.6 straipsnio](#) 6 dalies norma, kad bendraskoliai yra įpareigoti iki to laiko, kada bus įvykdyta visa prievolė, turi būti aiškinama prievolių pasibaigimą reglamentuojančių normų kontekste. Solidariosios skolininkų prievolės atveju galioja bendroji prievolių pasibaigimo taisyklė, pagal kurią prievolė pasibaigia, kai tinkamai įvykdoma ([CK 6.123 straipsnio](#) 1 dalis). Dalioji prievolė gali pasibaigti daliniu įvykdymu, jeigu kreditorius tokią įvykdymą priima ([CK 6.24 straipsnio](#) 1, 4 dalys, [6.40 straipsnio](#) 1 dalis). Prievolių pasibaigimo tinkamą daliniu įvykdymu solidariosios prievolės atveju ypatumas yra tas, kad kai solidarioji prievolė įvykdoma iš dalies, visi solidarieji skolininkai kreditoriui lieka įpareigoti bendra neįvykdytos prievolės suma, nepaisant to, koks jų indėlis į įvykdytos prievolės dalį, nebent kreditorius aiškiai išreikštų savo valią, kad prievolės dalį įvykdytą skolininko atžvilgiu solidariosios prievolės atsisako ([CK 6.6 straipsnio](#) 8 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-450/2010](#)).
18. Kasacinio teismo praktikoje ne kartą minėta, kad solidarioji prievolė skirta kreditoriaus interesų apsaugai, nes vieno bendraskolio nemokumas neturi įtakos prievolės kreditoriui įvykdymui. Esant solidariajai prievolei pareiga nesiskaidoma į dalis ir, nors yra keletas skolininkų, prievolės dalykas išlieka vientisas, nedalomas, o solidarūs skolininkas yra visos prievolės šalis. Kitaip tariant, kreditoriui solidarieji skolininkai turi vieną bendrą skolą ir visi (abu), iki bus gražinta visa skola, turi pareigą ją gražinti. Riziką dėl vieno iš bendraskolių nemokumo prisiima ne kreditorius, o kiti solidariosios prievolės skolininkai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-219-687/2019](#), 37 punktą ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
19. Pagal [CK 6.9 straipsnio](#) 1 dalį solidariąją pareigą įvykdęs skolininkas turi teisę regresu tvarka reikalauti iš visų kitų bendraskolių lygionis dalinis to, ką jis įvykdė, atskačius jam pačiam tenkančią dalį, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar sutartis. Šiame straipsnyje nurodyti pasyviojo solidarumo teisiniai padariniai bendraskolių tarpusavio santykiams, jo 1 dalyje įtvirtintas bendrasis principas, kad bendraskolių tarpusavio santykiai yra grindžiami dalinės, bet ne solidariosios prievolės principais. Vieno solidariojo skolininko įvykdyta visa prievolė baigiasi tinkamą įvykdymu ([CK 6.123 straipsnis](#)). Kartu toks bendraskolis perima kreditoriaus teises ir įgyja teisę pareikšti regresinį, t. y. atgręžinį, reikalavimą kitiems bendraskoliams. Bendraskolis regresu teisę įgyja pagal įstatymą ([CK 6.114 straipsnio](#) 3 punktą), todėl nereikalingi papildomi bendraskolių susitarimai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-178/2009](#)).
20. Nagrinėjamoje byloje ieškovės ir atsakovo solidarumas kilo iš terminuotos ilgalaikės kredito sutarties, pagal kurią ieškovė su atsakovu buvo kredito gavėjai, solidariai atsakingi bankui už sutartinių prievolių įvykdymą. Byloje nėra ginčo, kad ieškovė, vykdydama kredito sutartį, periodiniais mokėjimais padengė didesnę skolos dalį (pradiniam kreditoriui sumokėjo 110 076 Eur), o atsakovas – mažesnę skolos dalį (pradiniam kreditoriui sumokėjo 55 362,30 Eur). Solidariosios prievolės lygios dalys abiem bendraskoliams yra po 82 719,15 Eur.
21. Kadangi nagrinėjamoje byloje atsakovas prašė taikyti ieškovės reikalavimui ieškinio senatį, pirmosios instancijos teismas ieškovės reikalavimams dėl periodinių mokėjimų, atliktų iki 2010 m. kovo 30 d., taikė 10 metų ieškinio senaties terminą. Dėl šios priežasties teismas sumažino priteistiną sumą ir ieškovei iš atsakovo priteisė 6787,11 Eur.
22. Apeliacinės instancijos teismas, konstatavęs, kad pirmosios instancijos teismas, sprenddamas dėl ieškinio senaties termino taikymo, tinkamai neįvertino ieškinio senaties termino nutraukimą reglamentuojančių normų, nusprendė, jog ieškovė, pateikusi ieškinį 2020 m. kovo 30 d., nepraleido 10 metų senaties termino, kuris taikytinas įmokoms, atliktoms iki 2010 m. kovo 30 d., kadangi, atsakovui kaskart sumokėjus įmoką, kuria remiantis kredito sutarties 62 punktu buvo padengiama ankstesnio mėnesio skola, senaties terminas prasidėdavo iš naujo ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis). Todėl apeliacinės instancijos teismas pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą ir ieškovei iš atsakovo papildomai priteisė 20 547,69 Eur sumą.
23. Atsakovo kasaciniame skunde nurodoma, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, jog ieškinio senaties terminas nutrūko, atsakovui atliekant mokėjimus bankui pagal kredito sutartį. Atsakovo teigimu, tokie jo mokėjimai negali būti prilyginami veiksmais, kuriais jis būtų pripažinęs savo prievolę ieškovei. Tokie jo veiksmai, vykdanči įsipareigojimus bankui pagal kreditavimo sutarties sąlygas, nenutraukė ieškinio senaties termino ieškovės atžvilgiu ([CK 1.130 straipsnio](#) 2 dalis).
24. Teisėjų kolegija pažymi, kad sprendami, ar ieškovė, pateikusi ieškinį 2020 m. kovo 30 d., nepraleido 10 metų senaties termino, būtų nagrinėjami pirmiausia turėjo nustatyti ieškinio senaties termino pradžią.

Dėl ieškinio senaties termino pradžios skaičiavimo, kai didesnę prievolės dalį kreditoriui įvykdęs solidarūs skolininkas reiškia

25. Ieškinio senatis – tai įstatymų nustatytas laiko tarpas (terminas), per kurį asmuo gali apginti savo pažeistas teises pareikšdamas ieškinį ([CK 1.124 straipsnis](#)).
26. Ieškinio senaties terminas prasideda nuo teisės į ieškinį atsiradimo dienos. Teisė į ieškinį atsiranda nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie savo teisės pažeidimą. Šios taisyklės išimtis nustato šis kodeksas ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai ([CK 1.127 straipsnio 1 dalis](#)). Iš regresinių prievolių atsirandančių reikalavimų ieškinio senaties terminas prasideda nuo pagrindinės prievolės įvykdymo momento ([CK 1.127 straipsnio 4 dalis](#)). Todėl, siekiant nustatyti ieškinio senaties termino pradžią didesnė prievolė dali kreditoriui įvykdžiusio solidariojo skolininko bendraskoliui reiškiamam regresiniam reikalavimui, būtina nustatyti pagrindinės prievolės įvykdymo momentą.
27. Reikalavimo perėjimą regreso tvarka pagal įstatymus reglamentuojančio [CK 6.114 straipsnio](#) 3 punkte nustatyta, kad regreso tvarka reikalavimas pagal įstatymus pereina trečiajam asmeniui, kai asmuo įvykdo prievolę, kurią jis turėjo vykdyti su kitais skolininkais arba kurią įvykdyti buvo pagrįstai suinteresuotas. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad reikalavimo perėjimas trečiajam asmeniui siejamas su visos prievolės (kurią turėjo įvykdyti keli skolininkai) įvykdymu, o ne prievolės įvykdymu kaskart dalimis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-165-686/2017](#), 27 punktas).
28. Kaip minėta šios nutarties 20 punkte, nagrinėjamoje byloje ieškovės ir atsakovo solidarumas kilo iš terminuotos ilgalaikės kredito sutarties, pagal kurią ieškovė su atsakovu buvo kredito gavėjai, solidariai atsakingi bankui už sutartinių prievolių įvykdymą. Vadinasi, ir ginčas byloje dėl tarpusavio atsiskaitymo tarp solidariųjų bendraskolių (bylos šalių) kilęs iš vienos prievolės pradiniam kreditoriui – bankui.
29. Terminuotos ilgalaikės kredito sutarties specifika lemia, kad pinigų skolininkas grąžina ir kitus piniginius reikalavimus vykdo (moka palūkanas ir pan.) pagal sutarties šalių suderintą grafiką, kuriame nurodyti įmokų mokėjimo atidedamieji terminai. Pagal terminuotą ilgalaikę kredito sutartį skolininkui atsiradusios prievolės įvykdymo momentas yra visų įmokų sumokėjimo momentas.
30. Nagrinėjamu atveju ieškovės kreipimosi į teismą dieną, t. y. 2020 m. kovo 30 d., pagal ilgalaikę kredito sutartį bankui atsiradusios prievolės ieškovė ir atsakovas, kaip solidarieji bendraskoliai, dar nebuvo visiškai įvykdę (ieškinyje nurodyta, kad, 2020 m. sausio 24 d. duomenimis, neįvykdytų įsipareigojimų likutis yra 45 730,44 Eur). Vadinasi, 2020 m. kovo 30 d. kreipdamasi į teismą, ieškovė nebuvo praleidusi ieškinio senaties termino, kurio pradžia, kaip minėta šios nutarties 26 punkte, nustatytina pagal [CK 1.127 straipsnio](#) 4 dalyje įtvirtintą teisinį reguliavimą.
31. Todėl teisėjų kolegija atmeta kasacinio skundo argumentą, kad ieškovė praleido ieškinio senaties terminą pareikšti reikalavimą priteisti jai iš atsakovo pinigų sumą, kurią ji anksčiau nei 10 metų iki kreipimosi į teismą, t. y. iki 2020 m. kovo 30 d., atlikdama mokėjimus pagal kreditavimo sutarties grafiką (mokėdama įmokas pagal atidedamąjį terminą), sumokėjo bankui, atskaičius jai pačiai tenkančią prievolės dalį.
32. Teisėjų kolegija pažymi, kad [CK 1.127 straipsnio](#) 4 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas, kuriuo nustatyta, kad iš regresinių prievolių atsirandančių reikalavimų ieškinio senaties terminas prasideda nuo pagrindinės prievolės įvykdymo momento, negali būti aiškinamas kaip reiškiantis, kad didesnę tokios prievolės dalį kreditoriui įvykdęs solidarūs skolininkas neturi teisės pareikšti regresinį reikalavimą jo teises pažeidžiančiam bendraskoliui, kol visiškai neįvykdyta pagrindinė prievolė.
33. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad ieškovė, įvykdžiusi dalį solidariosios prievolės bankui pagal nustatytą įmokų mokėjimų grafiką, nors dar nėra suėjęs visas paskolos grąžinimo terminas ir visas kreditas dar nėra grąžintas, turi teisę įvykdyti prievolės apimtini reikalauti iš atsakovo dalies sumokėtų įmokų, atskaičius jai tenkančių įmokų dalį, tokiomis pat sąlygomis, kokiomis ji, kaip solidarioji bendraskolė, privalėjo šią prievolės dalį vykdyti bankui, o jos neįvykdžius, kaip būtų turėjęs teisę reikalauti ją (prievolės dalį) įvykdyti bankas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-77-684/2021](#), 33 punktas).
34. Kasacinis teismas, aiškindamas [CK 1.127 straipsnio](#) 4 dalies nuostatą civilinėje byloje, kurioje žalą dalimis atlyginęs draudikas reiskė atgretinį reikalavimą kitam už žalą solidariai atsakingam draudikui, nurodė, kad pagal [CK 1.127 straipsnio](#) 4 dalį ieškinio senaties termino pradžia siejama su pagrindinės prievolės, bet ne jos dalies, įvykdymo momentu. Kartu kasacinis teismas pažymėjo, kad toks aiškinimas neužkerta kelio draudimo išmoką sumokėjusiam draudikui reikšti atgretinio reikalavimo po kiekvienos jos dalies sumokėjimo, tačiau to daryti jo neįpareigoja (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. lapkričio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-298-1075/2021](#) 26 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

35. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas, nors ir netinkamai aiškino ir taikė teisės normas, reglamentuojančias ieškinio senatį, kai didesnę prievolės dalį kreditoriui įvykdęs solidarūs skolininkas reiskia regresinį reikalavimą bendraskoliui (nenumatęs ieškinio senaties termino pradžios ieškovės (didesnę prievolės dalį kreditoriui (bankui) įvykdžiusios solidariosios skolininkės) atsakovui (bendraskoliui) pareikštam regresiniam reikalavimui, nepagrįstai sprendė dėl atsakovo veiksmų, kurie, teismo vertinimu, nutraukė ieškinio senaties terminą), tačiau teisingai nusprendė, kad ieškovė nėra praleidusi ieškinio senaties termino nagrinėjamoje byloje pareikštam reikalavimui. Todėl net ir konstatavus, jog bylą nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė teisės normas, reglamentuojančias ieškinio senatį, kai didesnę prievolės dalį kreditoriui įvykdęs solidarūs skolininkas reiskia regresinį reikalavimą bendraskoliui, teisinis bylos rezultatas nesikeičia. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija nusprendžia, kad nėra pagrindo tenkinti kasacinio skundo reikalavimus ir panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį. Todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis palikta nepakeista (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).
36. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos ([CPK 93 straipsnio](#) 1, 2 dalys, 98 straipsnio 1 dalis). Ieškovė prašo priteisti jos turėtų bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimą. Ieškovė pateikė banko mokėjimo pavedimą, kuriuo ji sumokėjo advokatui 700 Eur už atsiliepimą į kasacinį skundą parengimą. Prašomos priteisti bylinėjimosi išlaidos neviršija teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalių dydžių 7, 8.14, 8.16 punktuose nurodytų dydžių. Netenkinus atsakovo kasacinio skundo, iš atsakovo priteistinas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas ieškovei.
37. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. spalio 17 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 2,94 Eur tokių išlaidų. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme patirta procesinių dokumentų siuntimo išlaidų mažiau nei minimali 5 Eur valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/IK-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“, redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.). Atsižvelgiant į tai, procesinių dokumentų įteikimo išlaidų atlyginimas valstybės naudai nepriteistinas iš atsakovo.

359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. sausio 18 d. nutartį palikti nepakeistą.
Priteisti ieškovei S. Š. iš atsakovo V. Š. 700 (septynis šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Virgilijus Grabinskas

Sigita Rudėnaitė

Algirdas Taminskas